

Sindrom Ramsay Hunt penyakit jarang jumpa

PENYANYI Justin Bieber mengejutkan peminat apabila memaklumkan dirinya mengalami Sindrom Ramsay Hunt (RHS) baru-baru ini.

KEADAAN penyanyi Justin Bieber yang bahagian kiri wajahnya lumpuh, mata tidak boleh berkelip malah tidak dapat tersenyum atau makan seperti biasa, akibat mengalami Sindrom Ramsay Hunt (RHS) mengejutkan dunia. Sekali gus pendedahan penyanyi berusia 28 tahun itu menyebabkan ramai ingin tahu apakah RHS kerana ia sebenarnya jarang diperkatakan berbanding penyakit lain.

RHS sejenis penyakit jarang jumpa malah ramai yang tidak tahu ia berpunca daripada virus sama yang menyebabkan penyakit cacar air atau *chicken pox* yang kembali aktif selepas berdekad lamanya.

Pakar Bedah Otorinolaringologi, Kepala dan Leher, Hospital Pakar KPJ Tawakkal KL, Dr. Tengku Ezulia Tengku Nun Ahmad berkata, RHS adalah komplikasi dari jangkitan virus *varicella-zoster* iaitu virus sama yang menyebabkan cacar air pada

**TENGGU EZULIA
TENGGU NUN AHMAD**

kanak-kanak dan kayap (*herpes zoster*) pada orang dewasa.

“Dalam kes sindrom RHS, virus *varicella-zoster* yang tidak aktif sebelum ini, diaktifkan semula dan merebak sehingga menjejaskan saraf muka dan mengakibatkan keradangan pada saraf muka atau ganglion saraf kranial VII. Biasanya pesakit akan mengalami lumpuh separuh muka, sakit telinga dan ruam pada telinga atau mulut.

“Selepas jangkitan cacar air hilang, virus ini masih

Dalam kes sindrom RHS, virus *varicella-zoster* yang tidak aktif sebelum ini, diaktifkan semula dan merebak sehingga menjejaskan saraf muka dan mengakibatkan keradangan.”

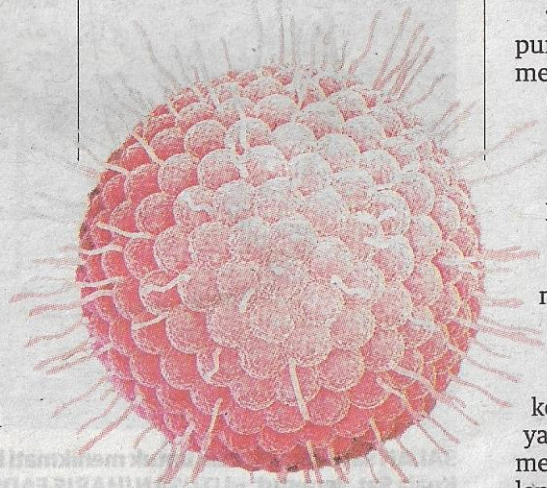
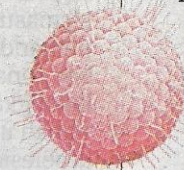
kekal terpendam dalam saraf dan boleh diaktifkan semula di kemudian hari, contohnya pada waktu badan mengalami stres atau rendah imuniti. Seterusnya, ia boleh membawa kepada *herpes zoster* iaitu kayap di bahagian badan atau dipanggil sebagai Sindrom Ramsay Hunt apabila melibatkan kelumpuhan muka,” katanya kepada *Utusan Malaysia*.

BEBEZA IKUT PESAKIT

Gejala RHS berbeza mengikut kes. Pesakit biasanya mengalami lumpuh saraf muka dan ruam yang menjejaskan telinga.

Kedua-dua gejala ini biasanya tidak berlaku serentak malah dalam kebanyakan kes, hanya sebelah muka sahaja terjejas.

Otot muka yang mengalami kelumpuhan saraf boleh menyebabkan muka menjadi kaku dan menyukarkan

pesakit senyum, berkerut dahi atau menutup mata pada bahagian yang terjejas. Dalam sesetengah kes, pesakit mungkin tidak dapat bertutur dengan jelas.

“Ramai yang keliru dan mengaitkan gejala ini dengan strok atau *Bell's Palsy* tetapi kedua-duanya berbeza. Strok adalah keadaan kelumpuhan yang disebabkan oleh penyakit yang menjejaskan pembuluh darah arteri yang menuju ke otak atau di dalam otak itu sendiri.

“*Bell's Palsy* tidak ada punca jelas walaupun ia juga menyebabkan kelumpuhan separuh muka. Tetapi peluang sembuh lebih tinggi berbanding RHS,” katanya.

Kebanyakan kes RHS mempunyai ruam kemerahan, menyakitkan, melepuh yang menjejaskan bahagian luar telinga dan selalunya saluran telinga luar. Dalam sesetengah kes, ruam, termasuk lepuh yang menyakitkan, juga boleh menjejaskan mulut, langit lembut dan bahagian atas tekak.

Tak kerap berlaku

TIADA data pesakit RHS di Malaysia berikutan sindrom ini tidak kerap berlaku.

Setiap tahun, dianggarkan hanya lima daripada setiap 100,000 orang mendapat RHS dengan lebih kerap berlaku dalam kalangan individu berusia 60 tahun ke atas dan mempunyai masalah lain seperti stres, rendah imuniti badan, menjalani kemoterapi atau kekurangan zat pemakanan.

Dr. Tengku Ezulia berkata, pesakit mempunyai harapan sembuh sepenuhnya sekiranya mendapat rawatan awal.

“Kira-kira 70 peratus pesakit boleh sembuh sepenuhnya dalam beberapa minggu. Bagaimanapun, pesakit yang mempunyai pelbagai komorbiditi, seperti diabetes, usia tua, tekanan darah tinggi dan lemah imuniti badan, mungkin mengambil masa lebih lama untuk pulih.

“Tempoh rawatan RHS bergantung pada tahap keadaan pesakit dan seberapa cepat mereka menerima rawatan,” katanya.

Rawatan biasanya melibatkan ubat antivirus dan kortikosteroid. Manakala rawatan lanjut diberikan untuk simptom khusus bagi setiap pesakit, seperti ubat tahan sakit untuk mengurangkan sakit

vertigo.

“Pesakit juga perlu mengelakkan kecederaan pada kornea mata. Ini kerana ketidakupayaan untuk menutup mata boleh menyebabkan kornea menjadi kering dan mengalami iritasi benda asing. Sekiranya tidak dirawat dengan betul, ulser kornea dan hilang penglihatan boleh berlaku,” katanya.

Lebih kurang 30 peratus pesakit boleh mengalami komplikasi jangkamasa panjang seperti lumpuh muka kekal dan sinkenesis akibat tindak balas saraf tidak normal.

Pendekatan konservatif termasuk urutan muka dan fisio terapi serta rawatan dengan toksin botulinum boleh membantu mengurangkan komplikasi.

“Secara keseluruhan, peluang pulih lebih baik jika rawatan dimulakan dalam masa tiga hari selepas gejala bermula. Apabila rawatan dimulakan dalam masa ini, kebanyakan orang pulih sepenuhnya. Jika rawatan ditangguhkan selama lebih daripada tiga hari, peluang pulih sepenuhnya adalah tipisk,” katanya yang menjelaskan berbanding dewasa, kanak-kanak lebih berkemungkinan pulih sepenuhnya akibat faktor

Asal usul

- » Sindrom ini dinamakan oleh James Ramsay Hunt (1872-1937), seorang pakar saraf Amerika. Beliau mendokumentasikan penemuan klinikal kelumpuhan muka dan ruam. Beliau menjelaskan tanda-tanda lain yang boleh berlaku seperti telinga berdesing (*tinnitus*), kehilangan pendengaran dan terasa seperti berpusing (*vertigo*).

Punca RSH

- » Virus *varicella-zoster* yang menyebabkan sindrom Ramsay Hunt adalah virus yang sama yang menyebabkan cacar air dan kayap. Virus itu dipercayai menjangkiti saraf muka berhampiran telinga dalam yang menyebabkan kerengsaan dan pembengkakan saraf.

Gejala

- » Sakit telinga yang teruk.
- » Ruam yang menyakitkan pada gegendang telinga, saluran telinga, cuping telinga, lidah dan bumbung mulut di sebelah saraf yang terjejas.
- » Kehilangan pendengaran di salah satu telinga.

Selain ubat-ubatan, empat kaedah terapi atau senaman muka boleh membantu menyembuhkan pesakit.

1. Yoga muka

- » Mengaktifkan semula saraf muka dengan meregangkan, mencubit dan mengurut untuk merangsang otot, kulit dan melancarkan peredaran darah. Urut pada kening, bibir, hidung, mata, leher dan dagu.

2. Latihan pernafasan

- » Latihan pernafasan membantu menenangkan saraf dan membolehkan kedua-dua lubang hidung berfungsi dengan lebih baik.

3. Rangsangan elektronik topikal

- » Rangsangan elektrik digunakan untuk merawat kelemahan muka dan meningkatkan pergerakan muka.

4. Senaman wajah

- » Mengunyah gula-gula getah, meniup belon dan menyebut vokal AEIOU dengan kuat sekurang-kurangnya lima kali, dua kali sehari.

SINDROM RAMSAY HUNT

Perubahan dalam pendengaran.

Berpunca dari *varicella zoster* (Virus samam untuk *Chicken Pox*).

Ruam dalam telinga.

Lumpuh sebahagian muka.

Vertigo.

Sakit telinga dan muka.

Hilang deria rasa di bahagian 2/3 lidah.

- » Ujian benda berputar (*vertigo*).
- » Kelemahan pada sebelah muka yang menyebabkan kesukaran menutup sebelah mata, makan (makanan jatuh dari sudut mulut yang lemah), membuat ekspresi dan membuat pergerakan halus muka serta muka terkulai dan lumpuh pada satu sisi.

Mengesan RHS

- » Ujian darah untuk virus *varicella-zoster*.
- » Elektromiografi (EMG).
- » Tusukan lumbar (dalam kes yang jarang berlaku).
- » MRI kepala.
- » Pengaliran saraf (untuk menentukan jumlah kerosakan pada saraf muka).
- » Ujian kulit untuk virus *varicella-zoster*.

TIPS elak RHS

SAMA seperti kayap RHS berpotensi untuk berulang walaupun jarang berlaku kerana virus itu masih terdapat dalam saraf dan boleh diaktifkan pada masa hadapan.

Dr. Tengku Ezulia berkata, vaksin *varicella* boleh mengurangkan kemungkinan mendapat *chickenpox* iaitu punca virus *varicella zoster* masuk ke saraf dan boleh diaktifkan di masa hadapan. Bagaimanapun, sekiranya seseorang itu pernah mendapat cacar air, orang itu berpotensi mengalami pengaktifan semula virus dan dengan itu boleh menghidap salah satu penyakit iaitu kayap dan RHS.

“Sekiranya pesakit mendapat kayap dan atau RHS, pesakit tersebut disyorkan mendapatkan rawatan awal untuk meningkatkan peluang

sembuh sepenuhnya dan mengelakkan komplikasi jangka masa panjang,” katanya.

Selain kelumpuhan muka, pesakit RHS boleh mengalami perubahan rasa dan kerosakan pada mata yang menyebabkan kehilangan penglihatan.

Saraf yang tumbuh semula ke struktur yang salah dan menyebabkan tindak balas yang tidak normal terhadap pergerakan, sebagai contoh, senyum menyebabkan mata terpejam, kekejangan otot muka atau kelopak mata.

Pesakit boleh mengalami kesakitan yang berterusan.

Kadangkala virus boleh merebak ke saraf lain, malah ke otak dan saraf tunjang. Keadaan ini boleh menyebabkan pesakit mengalami kekeliruan, mengantuk, sakit kepala, lemah anggota badan dan sakit saraf.